

מ"ת 8279/05/14 - מדינת ישראל נגד מאזן קצקץ, מוחמד קצקץ

בית משפט השלום בירושלים

מ"ת 8279-05-14 מדינת ישראל נ' קצקץ(עציר) ואח'
תיק חיצוני: 1942/14

בפני המבקשת נגד משיבים
כב' השופט ד"ר אוהד גורדון
מדינת ישראל
1. מאזן קצקץ (עציר) ע"י עו"ד ו' דראושה
2. מוחמד קצקץ (עציר) ע"י עו"ד מ' חאג' יחיא

החלטה

בפני בקשה למעצרו של המשיבים עד לתום ההליכים.

האישום וטענות הצדדים

1. כתב האישום מייחס למשיבים עבירות של פגיעה באתר עתיקות והשחתתו, לפי סעיף 37(א) לחוק העתיקות, תשל"ח-1989; חפירה לגילוי עתיקות, לפי סעיפים 9(א) ו-37(ב) לחוק העתיקות; ושהות בישראל שלא כדון, לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל.
2. כפי הנטען, בסמוך למושב נס הרים מצוי אתר עתיקות בשם "חורבת נחל יואל (בור הסיד)" (להלן: "האתר") שהינו אתר מוכרז לפי חוק העתיקות ובו שרידי קירות הבנויים אבני גזית, מחצבות, בורות מים, מערות קבורה וחרסים. ביום 30.4.14 חפרו המשיבים יחד עם אחרים באתר באמצעות גלאי מתכות וכלי חפירה, כדי לחפש עתיקות וללא היתר לעשות כן. בשעות 16:15-18:30 חפרו במקום חפירה בעומק של כ-1 מ' וברוחב של כ-80 ס"מ, ובכך פגעו בשכבות ארכיאולוגיות, הוציאו ממצאים עתיקים מהקשרם המקורי וגרמו נזק לאתר. זאת עשו לאחר שנכנסו לישראל ושהו בה ללא היתר.
3. המבקשת סבורה שיש מקום למעצרו של המשיבים עד לתום ההליכים. בכלל זה נטען שהמשיבים נתפסו בכף ושיש ראיות לפיהן השתתפו בחפירה, וכי עילות המעצר בדגש על החשש מהימלטות אך לרבות מסוכנות מחייבות מעצר עד לתום ההליכים.
4. באי-כוח המשיבים לא חלקו על קיומן של ראיות לכאורה לעבירת השהיה הבלתי חוקית, אך חלקו על האמור בנוגע ליתר העבירות. לשיטתם המשיבים נקלעו למקום בחיפוש אחר מים, שהו משך דקות ספורות במחיצת אחרים

שהם אשר ביצעו את החפירה, ונתפסו. הסנגורים הצביעו על התאמה בין גרסאות המשיבים וטענו שאין ראיה להשתתפות פעילה בחפירות "אף אחד לא ראה פוזיטיבית את המשיבים". נטען למחדל באי-נטילת טביעות אצבע מכלי העבודה שנתפסו. עוד הודגש שמדובר בצעירים ללא עבר פלילי ונטען, שניתן להבטיח את התייצבותם להמשך ההליך באמצעות ערבויות והפקדה.

ראיות לכאורה

5. המחלוקת מתמקדת, כאמור, בהוכחת מעורבות המשיבים בחפירה עצמה, בשים לב לגרסתם אודות נוכחות תמימה וקצרה במקום.

6. עיון בראיות מעלה, כי קיימות ראיות מוצקות בנושא זה, לפיהן המשיבים השתתפו בחפירה כחלק מן הקבוצה שנכחה במקום.

בדו"ח הפעולה של מפקח רשות העתיקות גדעון גולדנברג מיום 30.4.14 (להלן: "גדעון") נרשם, כי הלה הוזעק למקום עם אחרים לאחר דיווח על חפירה באתר. כשהגיע, זיהה "שני אנשים שיושבים מעל בור ושני אנשים נוספים הנמצאים בתוך הבור". כשקרא להם להישאר במקומם, נמלטו השניים שישבו מעל הבור ואילו השניים שהיו בתוך הבור לא הצליחו להמלט ונלכדו בידי גדעון ויתר הפקחים. שניים אלה הם המשיבים: "שני החשודים שנלכדו, מאזן ומוחמד קצקץ, היו בתוך חפירה חדשה שנעשתה באתר בזמן סמוך לחפירה". בנתיב הבריחה של השניים שנמלטו נמצא גלאי מתכות.

דברים דומים רשם המפקח אלון קליין בדו"ח פעולה מאותו יום (להלן: "אלון"). הלה תיעד את החופרים וכן "שמעתי את האנשים מדברים וחופרים", ואז הסתער עם יתר המפקחים כאשר מספר חשודים ברחו ושניים "נשארו בתוך הבור העמוק שלא הצליחו לצאת ממנו". אלון תפס את המשיב 2, כשלידו כלי חפירה.

בתיק דוחות פעולה מאותו מועד של שורת מפקחים, בהם גיא פיטוסי, איתן קליין, עירא הורוביץ ואמיר גנור, שנכחו באירוע ואשר מכילים תיאורים דומים. גנור, שתפס את אחד המשיבים, הוסיף כי עם תפיסתם היו מכנסייהם של המשיבים מלוכלכים באדמה. המפקח עוזי רוטשטיין ערך חיפוש על המשיב 1 ומצא "חתיכת ברונזה הנראית עתיקה".

7. לכך מצטרפות התמונות המצויות בתיק. תמונת הבור שנחפר מציגה חפירה גדולה למדי, הנראית "טרירה", ובה כלי חפירה ודלי מלא אדמה, כשעל שפת הבור כלי חפירה נוסף. עוד צולמו גלאי המתכות, כפפות וכלי חפירה נוספים שנתפסו.

מספר תמונות נוספות (המצויות בתיקיה כחולה) מתעדות את קבוצת החופרים לאורך פרק הזמן המצוין באישום. כבר בשעה 16:30 נראה בתמונות המשיב 2 כחלק מקבוצת החופרים. הוא מופיע במספר תמונות, כשבתמונה מהשעה 16:47 הוא נראה אוחז בכלי חפירה ורוכן אל החפירה. המשיב 1 נראה עומד בתוך הבור ופלג גופו העליון בולט החוצה בתמונה מהשעה 17:51. המשיבים נתפסו בשעה 18:25 בקירוב (דו"ח פעולה של אמיר גנור).

8. מכאן, שהמשיבים היו במקום לאורך זמן, והשתתפו בחפירה. הראיות סותרות את גרסת המשיבים לנוכחות מזדמנת במקום, של מספר דקות, בחיפוש אחר מים. ישנן, אפוא, ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות למשיבים.

עילות המעצר והאפשרות להסתפק בחלופה

9. הגם שלמשיבים אין עבר פלילי והם בחורים צעירים, עילות המעצר הן בעצמה שאינה מאפשרת להורות על שחרורם. הדבר נובע משילוב בין מספר אלמנטים.

תחילה, המשיבים הינם תושבי שטחים. נתון זה מקים חשש טבוע להימלטות מאימת הדין וסיכול ההליך, נוכח הקשיים שבאיתורם והבאתם לדין של תושבי שטחים. אמנם, במקרים מתאימים ניתן להתמודד עם החשש הנדון באמצעות ערבויות מתאימות (לעניין זה ראו בש"פ 6781/13 **קונדוס נ' מדינת ישראל** (4.11.13)), אך במקרה הנדון מצטרפים לנתון האמור שיקולים נוספים:

כך העובדה, שהמשיבים ניצלו את השהות הבלתי חוקית בישראל לביצוען של עבירות נוספות. בהתאם לקביעות בעניין **קונדוס** הנזכר לעיל, הדבר מחדד את עילת המסוכנות ומחייב התייחסות שונה בהשוואה למי שנאשם אך בכניסה לישראל שלא כדין. זאת ועוד, קיום עבירות נוספות והחשש לשלם את המחיר בגין מגביר את התמריץ להימלט, ובכך מעצים את החשש לסיכול ההליך העולה מעצם היות המשיבים תושבי שטחים.

10. לבסוף, יש לשקול את טיבן של העבירות הנוספות שבוצעו לכאורה, שבפני עצמו מקים עילת מעצר בעלת משקל.

המעשים בוצעו בחבורה, לאחר הצטיידות כעולה מאמצעי החפירה והגילוי שנתפסו. הדברים רלבנטיים לשקילת מעצר בעבירת רכוש, בהתאם לקביעות בעניין **רוסלן פרנקל** (בש"פ 5431/98).

זאת ועוד, העבירה דנן אינה עבירת רכוש "רגילה". מן הראיות עולה כי מעשי המשיבים גרמו נזק של ממש לאתר היסטורי. לפי המפקח גדעון "חפירה זו פגעה קשות באתר הארכיאולוגי ובמחקר העתידי של האתר. בסריקה של האתר נמצאו שתי חפירות טריות חדשות...". לפי חוות דעתו של הארכיאולוג ד"ר איתן קליין, שבדק את החפירה ביום האירוע, הנזק שנגרם הינו בלתי הפיך. להמחשה, איתר ד"ר קליין "על גבי השפך הטרי... שבר של כלי אבן (קערה) מימי הבית השני".

נתונים אלה ממחישים את הפגיעה הקשה שגורמת עבריינות מן הסוג הנדון. החפירה באתר ארכיאולוגי לגניבת עתיקות אינה מסתכמת בגזל רכוש, שכן לצד הפן הקנייני יש בה פגיעה בחקר העבר, שלא ניתן לתקנה. ממצאים שנשמרו לאורך דורות עלולים להיהרס בפעולה עבריינית של מספר דקות. באופן זה, פוגע המעשה בציבור כולו. טיבו הפסול מודגש בכך, שמדובר ב"נחישות לפגוע באוצרות הארכיאולוגיים של מדינת ישראל למען בצע כסף" (עמ"ת 34143-10-13 (באר שבע) **מדינת ישראל נ' אבו זלטה** (16.10.13)).

פגיעתה הרעה של העבירה מעצימה את אומדן המסוכנות של מי שחטא בה לכאורה. החשש, כי מעשים מעין אלה יישנו עם השחרור ממעצר, והמחיר הכבד שהדבר יגבה, ניצבים על כף החובה במאזן שיקולי המעצר.

11. השילוב שבין אומדן המסוכנות לבין החשש להימלטות לא מאפשר להורות על שחרורם של המשיבים. אני מורה, לכן, על מעצרו עד לתום ההליכים.

12. זכות ערר כדין.

